

Príručka ITHACA

**Príručka na monitorovanie ľudských správ a zdravotníckej starostlivosti
v psychiatrických zariadeniach a zariadeniach sociálnej starostlivosti**

2010

**TÁTO PUBLIKÁCIA VYCHÁDZA Z PROJEKTU INŠTITUCIONÁLNA LIEČBA, ĽUDSKÉ PRÁVA A HODNOTENIE
STAROSTLIVOSTI (ITHACA), KTORÝ JE FINANCOVANÝ Z EURÓPSKEJ ÚNIE V RÁMCI PROGRAMU VEREJNÉHO
ZDRAVOTNÍCTVA (WWW.ITHACASTUDY.EU)**

Podakovania

Táto publikácia vychádza z projektu Inštitucionálna liečba, ľudské práva a hodnotenie starostlivosti (ITHACA), ktorý je financovaný z Európskej únie v rámci programu Verejného zdravotníctva (www.ithacastudy.eu) Projekt ITHACA a vývoj Príručky bol vedený personálom v 5 centrách:

Institute of Psychiatry, King's College London, Anglicko: Graham Thornicroft, Jennifer Randall, Tamara Shaw, Diana Rose (zodpovedná za koordináciu projektu).

Spoločnosť Ludwiga Boltzmann, Inštitút pre sociálnu psychológiu, Viedeň, Rakúsko: Heinz Katschnig, Gisela Hagmair, Livia Mutsch, Christa Straßmayr, Gabriele Niedermayer, Traude Izaak (zodpovedná za šírenie projektu).

Advokátske centrum duševných porúch, Budapešť, Maďarsko: Oliver Lewis, Csilla Budai, Jasna Russo, Anna Hornyik (zodpovedná za vývoj prvkov ľudských práv súpravy nástrojov)

Oddelenie psychiatrie a klinickej psychológie, Univerzita Verona, Taliansko: Lorenzo Burti, Antonio Lasalvia, Sara Bernardelli, Elisa Berti, Irene Fiorini, Massimo Garatti, Cinzia Papa (zodpovedná za tvorbu Príručky o zdravotnej starostlivosti)

Národný inštitút pre zdravie a sociálnu starostlivosť, Helsinki, Fínsko: Kristian Wahlbeck, Susanna Hietala, Sarianna Sallamaa, Markku Salo, Tom Stenman (zodpovední za vyhodnotenie projektu)

Okrem toho spolupracovali na projekte ITHACA nasledovní európski partneri:

Belgicko	Chantal Van Audenhove, Marian De Groof, Sofie Taeymans, Else Tambuyzer
Bulharsko	Valentina Hristakeva, Dimitar Germanov
Česká republika	Barbora Wenigová, Pavla Šelepová, Jan Stuchlik, Michal Balaban
Nemecko	Harald Zäske Maria-Adelheid Stelzner
Grécko	Marina Economou, Eleni Louki, Eleonara Kanellopoulou, Maria Charitsi, Natassa Vasilaki
Lotyšsko	Arunas Germanavičius, Dovile Juodkaite, Giedrius Sadzevičius
Holandsko	Jaap van Weeghel, Judith Hasker, Annette Plooy
Rumunsko	Radu Teodorescu, Iuliana Radu, Claudia Damian, Moraru Ortansa
Slovensko	Janka Hurova, Peter Lalik
Turecko	Alp Ucok, Serap Serbest, Gülşah Karadayı

Obsah

ČASŤ 1. CIELE PRÍRUČKY.....	5
ČASŤ 2. ČO SÚ ĽUDSKÉ PRÁVA?.....	9
2.1 Normy ľudských práv.....	9
2.2 Regionálne normy a mechanizmy ľudských práv.....	11
2.3 Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (CRPD).....	13
2.3.1 „Osoby so zdravotným postihnutím“.....	13
2.3.2 Inovácie CRPD.....	14
2.3.3 Mechanizmy CRPD.....	15
ČASŤ 3 ČO JE VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ?.....	17
3.1 Rámec použitý pre všeobecnú zdravotnú starostlivosť.....	17
3.2 Podpora zdravia a prevencia chorôb.....	20
3.3 Faktory životného štýlu ovplyvňujúce celkový zdravotný stav.....	21
3.4 Nadmerný výskyt komorbidít a mortality.....	22
3.5 Poruchy učenia/intelektu a zdravotná starostlivosť.....	24
3.6 Stigma, diskriminácia a „diagnostické prekrytie“.....	24
3.7 Prístup k starostlivosti o duševné zdravie.....	26
3.8 Očkovanie a imunizácia.....	27
3.9 Monitorovanie poskytovania vhodnej liečby a starostlivosti.....	27
3.10 Iatrogénne riziká predpísaných liekov.....	28
3.11 Účasť pri rozhodovaní v zdravotníckej starostlivosti.....	28
ČASŤ 4. PREČO MONITOROVAŤ ĽUDSKÉ PRÁVA?.....	30
ČASŤ 5. PRINCÍPY MONITOROVANIA ĽUDSKÝCH PRÁV.....	34
5.1 Neuškodiť.....	34
5.2. Vykonávať monitoring pravidelne.....	34
5.3 Demonštrovať nezávislosť.....	34
5.4. Budovať dôveryhodný tím.....	35
5.5. Zhromažďovať spoľahlivé informácie.....	36
5.6. Mať skúmavú myseľ.....	36
5.7. Bezpečne ukladať informácie.....	36
ČASŤ 6. METÓDY MONITOROVANIA ĽUDSKÝCH PRÁV.....	37
6.1. Metóda 1: Rozhovor.....	37
6.2: Metóda 2: Pozorovanie.....	44
6.3. Metóda 3: Prezeranie dokumentácie.....	45
6.4. Ako zaznamenávať informácie.....	46
ČASŤ 7. DESAŤ KROKOV MONITOROVANIA ĽUDSKÝCH PRÁV.....	48
Krok 1: Zadefinovanie cieľov monitorovania.....	48
Krok 2: Vytvorenie monitorovacieho tímu.....	49
Krok 3: Vyškolenie členov monitorovacieho tímu.....	50
Krok 4: Zhromažďovanie informácií.....	52
Krok 5: Naplánovanie návštevy.....	56
Krok 6: Vykonanie návštevy.....	59
Krok 7: Písanie správy.....	61
Krok 8: Sprostredkovanie.....	63
Krok 9: Hodnotenie.....	65

Krok 10: Naplánovanie návštevy do budúcnosti	65
ČASŤ 8. SPRIEVODCA PRIAMYMI OTÁZKAMI	66
ČASŤ 9. PRIAME OTÁZKY PRE MONITOROVANIE	73